

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових пальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 7-й пополудни.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатаї вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Промова Є. Екск. Намістника.

(Ковець)

Було се завжди звичаєм, що кождий намістник в своїй промові звертав ся особно до послів рускої народности. І я також роблю се і прошу послів рускої народности, щоби були переконані о тім, що завжди буду поступати з як найбільшою безсторонністю і справедливою у всіх народних квестіях. Посли рускої народности, котрі разом зі мною засід лив соїмі знають мене і знають про те, що яко посол соїмовий я не поводив ся жадними упережденнями против Русинів. Так само на становищу намістника буду старав ся бути завжди як найбільше справедливим — буду старати ся підирати гармонійне поведєне обох народностей і всі справедливі бажаня репрезентантів рускої народности.

Відтак перейшов намістник до справи антисемітських розрухів в західній Галичині і заведеня виїмкового стану. Як з одної сторони виказало слідство, що ті розрухи не були викликані якимсь політичним сторонництвом зі свідомістю або на підставі якоїсь організації, так з другої сторони не мож було дійти, хто властиво був моральним ініціатором тих розрухів. Зложили ся на те недостаток просвіти, нужда матеріяльна і наклін до агітованя у люду. Коли селяни чули дуже часто, що чужі ґрунти розділять ся поміж них, що будуть знесені податки і служба військова, що цілий загальний маєток суспільний розділять ся навсїх, то відтак нічо дивного, коли повірили, що тому або сему можна забрати єго добро, або те чи се можна безкарно нищити.

Відтак згадав намістник про тяжке положєне краєвого правительства супротив того противсуспільного руху і зазначив, що легко тепер других критикувати, але тяжко було єму рішити ся, яких способів уживати, щоби запобічи дальшому ширєню тої небезпечної пожежі. Що заведенє виїмкового стану було як раз відпо-

відним средством. можна переконати ся, порівнюючи дати розрухів перед тим днем з датами безпосередно по оголошеню виїмкового стану. Зараз наступило успокоєне. А коли ще до тепер в деяких повітах триває виїмковий стан, то лише з тої причини, що там переводять ся процеси з тих розрухів, а скоро они покінчать ся, можна буде і там знести виїмковий стан. Намістник висказує надїю, що се стане ся в найближнім часі, а заразом висказує похвалу для війскових властей, що сповняли асистенцію в загроженях розрухами повітах і для судових властей, що при розправах з причини розрухів уміли заховати потрібну міру лагідности і справедливости.

Однак мусимо — кінчив намістник — з тих випадків витягнути для себе до якогось ступіня науку і досвід на будуче. Можемо з того переконати ся, що стан нашого сїльського населєня під матеріяльним і моральним вглядом є того рода, що треба стреміти до піднесеня єго підля сил і спромози. Так матеріяльний, як і моральний стан сего населєня є такий, що поступ тут і там є доконечний. Стремління до того поступу є одним з найважійших задач, які маємо перед собою, бо ми повинні завжди знати про те і памятати, що наше сїльське населєне є головною підвалиною цілої нашої суспільности.

На закінченє ще кілька слів. Прошу панів що-до цілої мої діяльности о лагідний осуд. Будьте, панове переконані, що я завжди буду уважати соїм як легальну репрезентанцію краю. Воля соїму, ухвали соїму будуть для мене заявою бажаня цілого краю. В тім переконаню і стараючи ся о скільки можности совістно виповняти свої обовязки, може дійду до того, що з часом буду мав більшу симпатію з вашої сторони і більше довіре.

На тім кінчу і представляю ґр. Лося, радника двору яко правительственного комісаря. (Оплески).

Річ пос. Вахнянина

виголошена в Соїмі 29-го грудня при нагоді наглого внесеня пос. Малаховського в справі підвисшеня плат учителів народних шкіл.

Висока Палато! На вступі мущу заявити в імени руского клубу, що будемо голосувати за наглюстю сего внесеня, а то по тій простій причині, що ми всі чуємо наглу потребу, прийти в поміч учительству народних наших шкіл. Чи се внесєне (пос. Малаховського) буде трактованє яко нагле, чи регуляміново, то завжди Соїм має обовязок, заняти ся сею справою як найскорше, хотий недавно підвиспили ми плату учителів народних шкіл. Однакож хотий будемо голосувати за наглюстю сего внесеня, то мимо того думаю, що ціла ся справа потребує основного розбору і певно не так то скоро появиться ся на дневнім порядку Соїму. Але она мусить таки прийти перед Соїм, бо матеріяльне положєне учителів потребує скорої поправи. Коли регуляція плат народних учителів була недавно трактована в комісіях, шкільній і бюджетовій і коли піднесено плату учителів сїльських о 50 зр., тоді був я одиноким майже, котрий сказав, що сих 50 зр. не буде великою помічю для учителів і що учительству народних шкіл треба прийти в поміч в зовсім инакший спосіб, іменно, даючи їм землю, з котрої учитель міг би мати видатнійшу, лучшу і тривальшу поміч, ніж з марних 50 зр., котрі скоро розійдуть ся.

Тішу ся проте дуже, що справу сю на ново піднято, та що пос. Романович, котрий давнійше яко член кр. Виділу не був за моїм способом поліпшеня биту учительства, тепер дасть ся може навести на сю дорогу. Моє внесєне змагало до того, щоби не грошем, а поданєм єму землі прийти в поміч сїльському учителеви, щоби при кожній школі на селі витворити не наче fundus instructus на веї часи. Поміч грошева буде заєдно недостаточна. За яких 10 літ буде сеї плати за мало учителям. Наколи однакож край зможе ся тепер на те, щоби для кож-

20

Пригоди в ніч під новий рік.

Новеля Генрика Чокого, перевід С. Єзерского.

(Дальше.)

XIII.

Ось він ту. Сього ми власне шукаємо! Стій, хлопче! — покликано кілька голосів, а Пилип, Рузя і принц побачили, як їх нараз шістьох сильних слуг хвальної поліції обступило. Рузя кликнула на голос. Пилип зїмв перестрашенє дівча за руку і сказав: Не бій ся! Князь поклепав Пилипа по рамени і рек: Се дурна робота. Не даром я тобі мовив, щоби ся еще в час виносив ся. Однак не бій ся, тобі не стане ся нічого.

— Покаже ся! — відрубав один з силачів. Тимчасом він з нами піде.

Куди? — спитав Пилип. Я сповняю мою службу, я є нічним сторожом.

Ми се вже чули і власне тому підете з нами.

Пустіть єго люди! — рек Улян і шукав по кишенях за грїшми, але що не знайшов нічого, шепнув Пилипови, щоби їм дав з гамана. Однак силачі розірвали їх і покликали: Гетьте! Ту не є місце для змов. Також і ся підозрина маєтка мусить з нами.

Ся ні! — сказав Пилип. Вам треба нічного сторожа, сим є я. Наколи хочете за се одвічати, щосьте мене від моїх обовязків відвели, то ведіть мене, де вам ся подобає. Але сього пана пустіть!

— Се не ваша річ нас учити, кого ми за підозріню уважати маємо! — воркнув один з поліційних слуг.

— Марш, веї за нами!

І ся паночка? — спитав Пилип. — Не сподїю ся.

— Ну, ся дівочка хай собі іде. На ню не маємо приказу. Але єї імя та личко мусимо ми на случай потреби знати, як і улицю, в котрій мешкає.

— Се дочка вдови Бітнерихи з Молочної улиці — промовив Пилип і немало насердив ся, коли єї посіпаки лице плачущої Рузі до свїтла недалеко горючої дямпи повернули та розглядали.

— Вертай домів Рузю! — сказав Пилип. — Іди домів, не бій ся за мене нічого. Я маю чисту совість.

Однак Рузя шльохала на голос, що аж в самих поліційних слуг милосерде розбудила. Принц хотів сю обставину вихисувати і одним скоком дмухнути. Однак один з силачів був ще лучший скакун і рек:

— Стій! В сього нечиста совість. Він мусить з нами. Наперед, марш!

— Куди? — спитав принц.

— Прямо, просїсєнько до Іх Сиятельства, пана міністра поліції.

— Слухайте, люди! — сказав принц дуже ваговито але ласкаво. Єму була ся історія зовсім не по серцю, бо не хотів своєї штучки нічного сторожа зрадити. — Слухайте, люди: Я надїйшов лиц случайно в сїй хвили до сього нічного сторожа. Ви не маєте до мене жадного діла. Я з двора. Сли поважите ся мене силувати щобим з вами ішов, ви будете вашої похибки жалувати і завтра о хлібі та воді в тюрмі сидіти.

— Пустіть, на милий Біг, сего пана, люди! — покликав Пилип. — Спустіть ся на моє слово, се великий пан, що може вам вапу службу добре посолити! Се...

— Мовчи! — перебив Улян. — Най ніхто з твоїх уст не дізнає ся, хто я. Чуєш, ніхто! Ніхто, кажу тобі, най що хоче діє ся. Чуєш?

— Ми сновняємо нашу службу! — одвітив поліційний слуга. — За се нас не засадить ніхто в тюрму. Але могло би поки-що сему пану у сїй масці пригодити ся. Ми знаємо тим подібні бесіди і не боїмо ся таких погроз. Наперед, марш! (Далі буде).

дої школи на селі закупили по два морги землі (Пос. Окуневський: Се вже є!) — є один морг після закону і то не всюди — то сим подасть ся учителям більша поміч, як коли би ми від 5 до 5, або від 10 до 10 літ підвишували плату учителів о 50 зр. Дятого і хочу, щоби справа остаточної регуляції дотації учителів прийшла як найскорше на дневний порядок Соїму, та щоби ми єї основно розібрали.

Що до способу покриття нових видатків на учительство народних шкіл, то на се не потребуємо доконче підвишувати краєві додатки до податків. Нам може відкрити ся инше жерело доходу, а тим суть доходи з підвишених податків консумційних, проєктовані міністром скарбу в державній раді. З підвижки податків консумційних від пива, горівки, нафти і цукру Галичина одержала би річно з фондів державних 1,770.000 зр., чим би могла покрити новий видаток на поліпшене долі учителів. Тоді і не треба би накладати на хліборобів висні додатки краєві, як сего домагає ся пос. Малаховський. Кінчачи, скажу, що будемо голосувати за наглостію сего внесення, бо чуємо наглу потребу, щоби вже раз рішучо прийти в поміч учителям нашим і то не так грошем, як в указаний мною спосіб. (Брава!).

Шкільництво народне і доповняючі курси рільничі.

(Конець)

Бачимо регулямін і плян лекційний доповняючих курсів рільничих в оригіналі, тож можемо собі виробити понятє о їх цілі і прямованю.

Курси ті суть новостію в нашім краю і з того огляду подалисьмо в повні їх устрій, аби широка наша суспільність могла собі виробити понятє і призадумалась, чи належить суспільности рускій подбати о такі школи вже тепер, чи доперва колись, як вже будуть позасновувані нарікати, чому ми таких шкіл не маємо, прецінь населенє східної Галичини є руске, нарід переважно рільничий.

Другою неменьше важною річю є, чи повинна руска суспільність присилати свої діти до тих шкіл навіть з подальших громад? З огляду, що наука поодинокого року шкільного відбуває ся два рази на тиждень по 5 годин, приміром в понеділок і п'ятницю, можуть старші сини господарів ходити на ню навіть з подальших околиць і придбати собі обширніші відомості, котрі їм в практичнім житю придадуть ся і стануши самостійними гасдами, дати провід лучшого і інтензивнішого способу веденя справ господарских.

Признаємо, що один інструктор для господарства, удержуваний через товариство «Прогресиві» через поїздку по громадах і держане поучаючих лекцій приносить хосен, тож признати мусимо, що школи такі можуть стати ся добрими розсадниками і хосенно впливати на селян.

Кождий нарід займає ся шкільництвом своїм, неменьше Русини повинні єго пізнати, приглянутись устроєви, а знаючи, що, яка школа, така будучність народу, стреміти, щоби ся школа відповідала потребам народу.

Приглянувшись нашому шкільництву народному в Галичині бачимо, що з руским язиком викладовим маємо лише школи низшого типу, подбати-же повинні ми, аби курси рільничі, заводжувані при тих школах, припали також Русинам в користь. Зі шкіл висшого типу, удержуваних з фонду краєвого, маємо заледво одну, і то в столиці краю, кілька инших як в Станиславові, Тернополі, Львові і Самборі, удержуваних з фонду державного.

Шкіл виділових мужеских і дівочих не маємо з рускою мовою, а лишень наука руского язика є обовязковою, подбати же мусимо, аби наука сего язика відбувала ся по тих школах правильно і щоби були при них учителі кваліфіковані до уділюваня руского язика. Шкіл промислових вечірних, удержуваних з фондів державних і краєвих не маємо рівнож, а навіть в них нема науки другого язика краєвого, а декуди навіть не учать релігії руско-католицкої.

Шкіл рільничих низших і промислових (фа-

хових), удержуваних з фондів краєвих не маємо, а навіть в многих не учать руского, яко другого краєвого язика.

З сего виходить, що на поли народного шкільництва ми ще дуже бідні, ще довго ждати мусимо, аби бодай в части дорівнати другим народам.

Вісти політичні.

Отворене першої сесії IX. каденції виборчої буковинського соїму відбуло ся в середу. По торжественнім богослуженю в православної церкви і рим. кат. парохіяльнім костелі зібрали ся вже перед 11-ою годиною нововибрані послы в сьвятотних одягах в сали соймовій. О 11-ій годині явив ся п. президент краєвий бар. Бургіньон в галевім уніформі, Янку Дунул іменований знов маршалком краєвим і єго заступник др. Рот.

Маршалок краєвий отворив засіданє соїму промовою, в котрій згадав про трагічну смерть Єї Величества Цісарєвої і Королевої Елисавети і закінчив потрійним окликом: «Hoch!» «Многая літа» і «Sa traeaşa» на честь Найяснійшого Пана, котрий то оклик зібрали з одушевленєм повторили.

Комісар краєвий Голя читає формулу приреченя посольского по німецки, волоски і руски і всі послы складають приреченє; по руски прирікали Василько, Зубрицкий і наші два послы. Мустуца сего року по раз перший зложив приреченє по волоски.

Перший просить о слово бар. Бургіньон і відчитує письмо цісарске до соїму по німецки, радник правительственний Бальмош по волоски, а радник Сиржістий по руски.

По короткім слові маршалка і по трикратнім поновнім оклику на честь цісаря засіданє закінчило ся.

На другім засіданю в четвер полагоджено богато предложень, а між ними бюджетову провізорию і предложенє о фундації в память цісарєвої Елисавети. Відтак вибрано комісію і справджено кілька виборів. При тій нагоді пп. Попович і Фльондр остро критикували поступованє правительственных властей підчас виборів. Президент краю відпер ті закиди з богатим матеріалом в руді.

Чеський соїм вже відложено вчєра. На тім засіданю замітні заяви чеських послів супротив цісарської адреси, котрою чують ся они покривджені в своїх стремленях і бажанях. Пос. Геролд виступив против німецких послів, що відтягнули ся від нарад соїму. Чехи — казав бесідник — увзялядвали завєгди хотьби лише в части усправедливлені бажаня репрезентантів німецкого населєня. Тільки Чехи мали би право жалувати ся на примінюване знасєля супротив них, а Німці, а тим менче їх репрезентанти, не потребують того бояти ся. Німці годять ся на спільну працю лише тоді, коли они в більшоєсти. Але чеський нарід буде завєгди стояв при державнім праві і упаде тільки разом з ним. — По ухваленю бюджетової провізориї відложено соїм.

В угорскім соїмі ще дальше урядує президент з віку пос. Мадараш. Ситуация тягне ся нерішена, бо лєвица приміняє обструкційну тактику на кождім кроці. Заповняє засіданє інтерпеляціями, дискусіями і голосованєм, а як вже того не стане, помагає собі криком і лайкою. Від 1. січня настане стан ex lege, тож сим днями покінчать ся вже парламентарні авантюри в Будапешті. Нинішнє засіданє має бути посліднє в теперішній сесії.

З Риму докосять про авдієнцію генерала Тьєгга у короля Гумберта, що король висказав ся з признанєм про вагу, яку мало би зближенє тридержавного союзу до подвійного альянсу Росії і Франції. Се рівнало би ся здійсненю ідеї «Сполучених Держав Европи», а тим самим могло би довести до розв'язки kwestії, яку начеркнув собі цар, скликаючи конференцію в цілі розоружєня.

Справи соймові.

Вчєра в часі засіданя уконституовали ся вже всі комісії. Нині відбула перше засіданє комісія для організації кас Райфайзена під проводом д-ра Пілята. Референтом вибрано пос.

Скалковского, корєферентом пос. Пашковского. Крім того вибрано субкомітет до помочи референтів, а до сего субкомітету запрошено і внескодавця пос. Вахнянина. Референти і субкомітет мали би задачу, розглянутись до часу скликаня Соїму в предложєню Виділу краєвого і прийти перед Соїм в маю з готовим рефератом.

Нині відбуває т. зв. «коло» соймове своєї наради над політичною ситуацією.

Клуб руских послів зібрав ся вчєра о 7. годині вечером в соймовім будинку, щоби обговорити річ, яку виголосить пос. Барвіньский при бюджетовій провізориї.

Посліднє засіданє соїму відбуло ся нині, 30-го грудня. На дневнім порядку стоїть: 1. Перше читанє внесеня пос. Малаховского в справі підвишеня плат учителів народних шкіл. 2. Перше читанє внесеня пос. Окуневского в справі знесеня мит на краєвих дорогах. 3. Предложєнє виділу краєвого в справі вибору одного члена Ради надзираючої краєвого Банку. 4. Доповняючий вибір одного члена комісії для виборчої реформи. 5. Справа помочи для погорільців Дідушиць Великих, Пацикова і Братковець. 6. Справозданє бюджетової комісії в справі потерпівших від градобитя. 7. Справа увільненя від рентового податку заставних листів і облигацій, видаваних кр. закладами гіпотечними. 8. Справа будови залізниць вузкошляхових (внесенє нагле Андр. Поточкого) і провізориї бюджетова до 1. липня 1899.

Краєвий Соїм.

В доповненю до вчєрашного справозданя належить запачити, що по 20-мінутівій перерві шість вибраних комісій не уконституовало ся зовсім і маршалок завізав їх по раз другий до того. Опісля п. Хамец реферував про митові концесії для одинайцять рад повітових; ухвалено без дискусії. За той час уконституовала ся решта комісій.

Пос. Винничук поставив нагле внесенє о запомогу для погорільців Пацикова 3000 і Братковець 4000 зр.; пос. Скалковский о увільненє процентів заставних листів від рентового податку. Ті внесеня відослано до дотичних комісій. Пос. др. Малаховский внєс, щоби до прєлімінованої в бюджеті квоти на рік 1899 вставити суму 550.000 зр. для поліпшеня платні народних учителів, щоби підвишенє наступило вже з днем 1. січня 1899 і коли покаже ся потреба, щоби підвишити для тої цілі краєвий додаток о 5 кр. Внескодавец попер своє жаданє горячою промовою, вказуючи на те, що тепер слуги державні дочекали ся лишної платні, ніж народні учителі. Наглості внесеня противили ся пп. Абрагамович, Чарторійский, Вівієн, Скалковский і Поточкий, за внесенєм промовляли пп. Солеский, Окуневский, Вахнянин, Бернадзіковский, Романович і Ротер. На внесенє пос. Окуневского голосовано поіменно і відкинено наглість внесеня 74 голосами против 41. Маршалок заповів перше читанє внесеня др. Малаховского на нині.

Нагле внесенє пос. Поточка з завізванєм правительства, щоби не супротивляло ся закладаню вузкошляхових залізниць в нашім краю, передано до залізничої комісії. Відтак відчитано ряд нових внесенє і інтерпеляцій. П. Цоль внєс переміну краківської школи штук красних на академію. Поточек інтерпелював в справі приспінєня ліквідації рустикального банку. Крамарчик в справі винагородженя громадам за сповнюванє переказаного круга діланя. Швед в справі трафік тютюну при рільничих «кулках». Пос. Барвіньский ставить внесенє на заложєнє рускої виділової школи жіночої у Львові коштом краю і перенятє існуючої мужескої школи рускої, яку удержує місто, на скарб краю. Пос. Новаковский внєс дві інтерпеляції.

3. засіданє дня 30. грудня.

О годині 12^{1/2} отворив маршалок засіданє. Відчитано цілий ряд петицій і інтерпеляцій. З порядку дневного приступлено до першого читаня внесеня пос. Малаховского. Занимає голос пос. Малаховский і зазначає, що коли-б був знав, що єго нагле внесенє викличе таку дискусію, був би держав ся регулямінового поряд-

ку. Однак з приємністю пізнав вчора, що навіть противники нагlosti заявили ся засадничо за потребу підвиснення платні народних учителів. Тому бесідник не хоче забирати часу мотивованем сего, що всі признають. Хоче лише заняті ся вишуканем нових жерел для покриття півмільйонного, нового видатку. Податки вже і так високі, але можна би обкромити деякі, менше потрібні видатки. Се уможливило би ограничити новий видаток на зріст кільканадцяти або кількадесяти тисяч. Участь краю в податках державних є на разі лише надією на будуче. Але в виду тяжкого положення учительського стану не буде гріхом покрутити далше податкову шрубку. Доля учителів не є справою самого того стану, але справою цілого народа. Виховане і научане молодіжи залежить від того, бо придавлений нуждою і уполісджений перед всіми иншими публичними функціонерами, стане песимістом, набере жалю і їди супротив суспільности і буде заціплювати свій душевний настрій в молоде покоління. Бесідник оправдує відтак подачу собою квоту 50.000 зр., узглядняючи в рахунку число учителів, прелімінований фонд шкільний і стопу податкову.

З огляду, що на разі не відомо, коли і як довго потребає слідуєча сесія, бесідник промовляє за таким способом полагодження свого внесеня, щоби в найближшій часі справа поступила о крок наперед, а то, щоби скликати ad hoc анкету з членів комісії шкільної і бюджетової з рамени Виділу краєвого, котра при найближшій сесії виготовила би предложене в тій справі. Внесене прийнято.

Забірає голос пос. Окуневский для умотивованя свого внесеня о знесеню дорожового мита. Оно є куріозом: приносить так малий дохід, що єго можна би покрити двома податковими крейцарями. А хто з нас не дав би два крейцарі на рік, щоби не потребував нераз ставати серед дощу або морозу, розгортати одіж і витягати крейцарі перед рогачкою. Знесенє рогачок не було би тягаром для бідних, але до бродійством.

Підвисненє податку о 2 кр. не є нічим супротив того податку, який платимо на гармати і карабіни, тому правдиві прихильники люду не повинні отягати ся против знесеня рогачок. Внесене відослано до комісії дорожової.

Опісля палата приступила до доповняючого вибору одного члена надзираючої ради краєвого банку.

Справоздавець бюджетової комісії відчитує справозданє о бюджетовій провізорії на I. піврік 1899.

Против внесеня зголосив ся пос. Окуневский а за внесенєм Романович, Солеский, Барвіньский і Бернадзійковский.

Пос. Окуневский ганить за малу дбалість делегації так у Відні, як і в соїмі для розвою австрійського а спеціально краєвого промислу, котрий заникає під напором угорської конкуренції.

Відтак згадує про несправедливости, на які наражене населенє з причини ріжних надужит і недогляду властей та переходить до бесіди маршалка і намістника при отвореню соїму. Закидує намістникови, що в справі пропіванції за мало оказав ініціативи. Русинів завів дуже, бо мимо їх симпатій до него, він нічо не зробив в справі амнестії для засуджених за вибори. Відтак переходить до еміграції і відчитує лист емігранта з Канади і підносить, що правительством нічо не вчинило для заради еміграційному русови. В шкільництві так само уполісджені Русини. Розклад науки руского язика є неможливий. Русини, що вчать ся через чотири класи руского язика, сходять ся з Поляками в пятій класі, котрі учать ся перний рік рускої мови і побирають науку разом. Се не педагогічно, ба абсурдно; а вже очевидною кривдою Русинів є, що по осмім класі Поляк дістає таке саме свідочтво, як Русин, що вчив ся через вісім літ свого язика.

Далше переходить до надужит виборчих правительственных оргавів в сянтиньскім повіті; запитує намістника: чи мають уряди писати по руски до парохіяльних чи ні, показує гр. Лосьови акт, писаний по руски латинською азбукою і запитує чи смакувала би так само Полякам

кирилиця або готика в других заборах колишньої Польщи.

Занимає голос пос. Романович. Год. 1/2 з по пол. Засіданє треває далше.

Рускі послы внесли чотири інтерпеляції до правительственного комісаря: в справі надужит війта Яна Глиньского в Вишатичах і в справі виборів громадских в Дорожові (пов. самбірського); дві пругі пос. Остапчук в справі наданя ордеру війтову Майданьскому з Будилова і в справі протесту виборців против виборів до ради громадської в Розношичах (пов. збаражского).

НОВИНИ.

— **Парохію** regiae collationis в Красній надало намістництво о. Дионизію Хромовскому, дотеперішному гр. кат. парохови в Глинях.

— **Вибори до ради міста Львова** відбудуть ся дня 28-го лютого 1899. По мысли нової ординації вибори будуть переведені на час шістьох літ. Однак половина (50) радних по трех літах уступит через льосованє, а на їх місце будуть вибрані нові члени міської репрезентації. Час урядованя президента і I. віцепрезидента буде тревати 6 літ, II. віцепрезидент вибересь по трех літах на ново. — Вибори, як доси, будуть відбувати ся лише в ратушевих комнатах. Праці приготвляючі т. є. уложене списів управнених до вибору, вже піднято.

— **Нові гроші на залізницях.** Ц. к. дирекція залізниць державних доносить: Почавши від 1-го січня 1899 будуть заряди залізниць австрійских, угорских і боснійско-герцоговиньских обчисляти належитости перевозові і повзятки, о скільки до тепер обчисленє відбувало ся золотими ренськими і крайцарями австр. валюти, — виключно в коронах і сотиках. Вказуючи на обовязуючі від 1-го січня 1899 додаткові постанови VIII і XII до §. 51. регуляміну руху, шієля котрих впис на листах перевозових декларації дотично терміну достави, завдатків готівкою і повзятків дозволені тільки в коронах і сотиках, — припоручає ся надавцям товарів навіть на старих блянкетах листів перевозових, котрих уживанє дозволене до кінця цвітня 1899, вписувати від 1-го січня 1899 декларацію терміну достави, завдатки в готівці і повзятки завсїгди в коронах і сотиках.

— **Бюджет міста Львова.** На четверговім засіданю львівської ради міської др. Гломбіньски виголосив бюджетове exposé. Після сего на р. 1899 громада видасть на свій заряд 607.631 зр., на просьвіту 535.094 зр., на комунікацію 417.438 зр., на силату довгів 399.132 зр., на добродійні цілі 165.470 зр., на поліцію 115.057 зр. і на кватирунок війська 34.142 зр. — разом 2,273.964 зр. — Доходи обіцяє собі громада міста Львова в тім самім році такі: 822.166 зр. з акцизи, 515.454 зр. з адміністрації, 354.538 зр. з громадских дїбр, 329.526 зр. з додатків громадских, а в кінці 255.000 зр. з чиншового податку — разом 2,276.624 зр. Бюджет надзвичайний обчисляє ся в квоті 102.000 зр. доходів, а 97.275 зр. видатків, бюджет інвестиційний в квоті видатків і доходів 2,307.474 зр.

— **Перемиска руска капітула** рішила увіковічити память 50-літнього цїсарского ювілея тим, що відступила дїм «на Цибулявці» на приют для убогих дїтній тих родичів-зарібників, котрі цілий день перебувають поза домом. Заряд того дому мають переняти рускі Службівці.

— **Підвисненє офіцерских плат.** Neue Arme-Zeitung доносить, що справа підвисненя платні для офіцерів находить ся на добрій дорозі. Се підвисненє було ще тамтого року вчслєне до бюджету, але не могло удержати ся задля опозиції піднесеної на спільній нараді міністрів. В сім році, здає ся, опозиції не буде ніякої і в бюджеті на 1900 р. вставить ся відповідну позицію.

— **Телефонічна часопись.** Від недавного часу місто Будапешт тіпнить ся телефонічною часописою. Ся часопись телефоном достарчує своїм абонентам двайцять три рубрики розличного змісту. Розуміє ся, в означених годинах, а то від 9. рано до 10. години вечером, так, що передплатники довідують ся про випадки в світї о кількі годин скорше, як ті, що читають друковані часописи. Крім того старас ся редакція справити абонентам тоту приємність, що від часу до часу ставить при телефонї знаних авторів, щоби они у власній особі відчитували слухачам свої артикули, фейлстони, новелі і т. д. Абонамент вносіть річно 36 марок. Часопись має 6000 абонентів. Цікаво лише знати, кілько абонентів лишить ся, як та новість стратить свою приману, без сумніву в недовгій часі переконає ся найбільша частина з них, що то підприємство fin de siecle є для них своего рода морокою і що оно абонентів робить своїми невільниками.

— **Нещаслива пригода.** В Юшковичах, бобрецького повіта, всадив 14-літній хлопець Н. Скрут

пальці поміж колеса праси до товченя олію. Зубаті колеса поторошили єму всі пальці правої руки. Нещасний отець привіз єго до Львова до тов. ратункового, звідки по заосмотреню відослано єго до загального шпитала.

— **Інвентар Європи.** Незадовго збере ся міжнародна мирна конференція для наради над інвентарем Європи. Населеня має тепер Європа 366,425.790 душ, затим пересічно випадає 36 мешканців на один квадратний кілометр. Та людність удержує армію, що в часі мира вносіть 3,403.544 людей, а підчас війни 21,204.257 людей. Річно коштує удержанє тих мас в часі мира 5 мільярдів 303 мільонів франків. Сума довгів всіх держав вносіть 116 мільярдів 600 мільонів, т. є. 320 франків на чоловіка. Капітал сей уміщений на 4 процент приніс би річно 4 мільярди 640 мільонів. Найбільше довгів має Португалія, бо 794 фр. на голову, потім слїдує Франція 677 фр. на голову, Англія 529, Голяндія 480, Італія 417, Австрія 364, Бельгія 350, Іспанія 339, Греція 334, Німеччина 274, Росія 164, Туреччина 137, а Швайцарія 25 франків на голову. Звичайні видатки державні Європи вносіть 19 мільярдів 583 мільонів, або річно 54.47 франків на голову.

— **Коляда у Німців.** Звичай давня подарунків підчас Різдва дійшов в Німеччині може до найбільших розмірів. Як звісно, Німець дуже призначений до праці та карности, сповняє з найбільшою точностю і сумлінністю не лише заводові обовязки, але й звичаєві. Як треба дати якийсь дарунок на коляду, то дати треба! І спокійно та вірний обичаєви купує кожний много дрібниць і роздає їх щедрою рукою, відбираючи в заміну зі всіх сторін всілякі річі, часто без жадної вартости. Показує ся при тім славно практичність Німців. Возьмім ось такий примір. Рукодільник одержує від свого приятеля або свояка квіт на заплачену першу рату за енциклопедію Брокгава. За кілька днів приходить до него почтою кільканадцять томів позолочуваних книжок, котрих він ніколи і не прочитає, за котрі мусить ратами силатити книгарні 150 марок. Або припустім, що якийсь дїдуно має кільканадцять внук, а кожда хоче єму післати коляду. Ті внуки певно нічога иншого не зроблять, як кожда своїми ручками виплете для дїдуны «шляфмицу» або пантофлі. Щасливий дїдусь буде мати цілий запас тих непотрібних річий, що вистарчили би єму і на 100 літ, а внучки виучать ся при тім знаменито сеї ророботи. До найбільших розмірів доходить той рух подарунковий в трох неділях перед Різдом. В ті неділі купцям виімково можна торгувати цілий день. Товпи не,етягають по склепах, а на почті так повно, що нераз мусять кликати до помочи війсеко. До перевозу пачок в подарунками уживають до помочи війскових возів, амбулянів, омнібусів і всіляких вегікулів. Веї експедиційні вози і локомотивні сили працюють без віддиху, але все то за мало, бо много посилок приходить до адресатів аж в кілька днів по сьбятах.

— **Загадочне житє.** Славний лікар др. Pippet Wildhurst, що мешкає в Coleshill Road Fedington під Лондоном, запевнює о такім случаю. Одного ранка єго жінка сиділа біля печі і казала хлопцеві розбити молотком кавалок вугля, бо був за великий. Коли вуголь розпав ся, щось з него випало на землю. Приглянувши ся близше, пізнали неживу скулену ящірку. Незадовго прийшов др. Wildhurst і почав пробувати привести ящірку до життя, що єму незадовго удало ся. Вуголь, в котрім лежала ящірка, походив з копальні в Derbyshire. Можливо отже, що ящірка впала до копальні і дістала ся до щелини, котра опісля замкнула ся. В такім стані могла ящірка переспати що найбільше два роки.

Телеграми.

Рим, 30. грудня. Агенція Стефані доносить, що король Гумберт підписав нині декрет з амнестією для увязнених за весняні розрухи. Загалом має бути 2.700 осіб помилованих, з тих 700 від засуду властей війскових а 2.000 від вироків цивільних судів.

Париж, 30. грудня. Вчора відбули ся збори кількох тисячок людей і на них ухвалено, що супротив ситуації викликаної справою Драйфуса, є доконечним утворити нову патріотичну лігу. Відтак проклямовано Деруледа головою нової ліги.

Роттердам, 30. грудня. Естергази живе у крайній нужді, грозить, що пімстить ся в страшний спосіб на францускім, генеральнім штабі. Тепер признає вже отверто, що він був автором bordereau.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
осп.	особ.			всл.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави		6:00	до Підволочиск, Бродів з голови двірця		
	7:40	Янова		6:05	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)		
	7:50	" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,		6:15	" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча		
	7:55	" Сокала і Рави рускої		8:35	" Кракова (Відня, Берліна)		
	8:05	" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:45	" Янова		
	8:15	" Тернополя і Бродів на дворець головний,		8:50	" Кракова (Відня, Варшави)		
	9:05	" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)		9:15	" Скольного, Калуша, Борислава, Хирова		
	10:35	" Іцкан, Сучави		9:35	" Підволочиск, Бродів з дв. головного		
	10:45	" Ярослава, Любачева		9:53	" з дв. Підзамче		
1:30	1:01	" Янова		9:55	" Белця, Рави рускої, Сокала		
	1:40	" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)		10:55	" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави		
1:50		" Скольного, Стрия, Калуша, Хирова		1:55	" Підволочиск, Києва з дв. головного		
2:15		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави		2:08	" з дв. Підзамче		
2:30		" Підволочиск (Києва, Одесси) на дв. Підз.		2:40	" Іцкан (Ясс, Букарешту)		
	5:00	" " Козови, Бродів на дв. Підз.		2:50	" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),		
	5:25	" " " на дв. гол.			" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Рясів,		
	5:40	" Іцкан, Сучави			" Хабівки чер. Рясів або Тарнів.		
	5:55	" Сокала, Белця і Любачева			" Стрия, Скольного тільки від 1/2 до 3/4		
					" Ярослава, Самбора через Перемишль		
Ніч				Ніч			
	3:04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.		4:10	до Кракова (Відня, Берліна, М Ляборч)		
	3:30	" " " на дв. головний		5:20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
5:10		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)		6:30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави		
	6:10	" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль		6:40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)		
8:45		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)		6:55	" Тернополя з двірця головного		
	9:10	" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль		7:00	" Лавочного (Мункача, Пешту)		
9:39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче		7:10	" Сокала, Рави рускої		
9:45		" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)		7:15	" Тернополя з двірця Підзамче		
9:55		" Підволочиск, Бродів на дв. головний		7:44	" Янова		
	10:30	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава		10:05	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави		
	12:15	" Стрия, Калуша, Борислава.		11:00	" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)		
				11:27	" Підволочиск, Бродів з дв. головного		
					" з дв. Підзамче		

ЗАМІТКА: Гога нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 26 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне п. к. вел. держ. (Львів, ул. Третого мая, готель Імперьяль) уділяє поясень в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

Дмитро Затурский

поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дїтий

у Львові, улица Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елегантний. Ціни умірені. Замовленя з провінції залагоджує відвотною поштою.

140

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завжди бажає позбутися слабости легких, або горла, хотийби найупірнійшої, або астми, навіть дуже давненої і на позір невилічимої, сей негай не гербату для хронічно хорих на легки і горло **A. Wolffsky-ого**. Тисячні подяки дають гваранцію великої уздоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описане ужитя) задармо. Правда лише у

A. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.

ТОВАРИСТВО

для розвою рускої штуки

(стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різьбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругвов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи світські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнож укрушує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконане.

Ціллю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу шток красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публлки духовної і світської, надіємо ся, що зволить Она причинити ся до осягнення сеї ціли численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

З глибоким поважанем **Дирекция.**

Товариство не послугує ся агентами.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженем,

3% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженем,

а всі иньші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженем будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповіджени.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше уваглююване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: **М. Заячківский, Львів, улица Зибликевича, число 34.**

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

Замовленя з провінції у автора ул. Зибликевича ч. 18, Львів. У Львові набути можна в Ставропигийській книгарні.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Саморodne почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посилок почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —

Иньші товари по уміреных цінах. 76—?

1000 туюк цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туюк

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, улица Галицка число 12.

Замавляючим 5.000 туюко разом опаковане і відсилка франко.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах

Замісцеві панночки приймає на помешкане